

Finansklagenemnda Skade

(Gebyr for uforsikret kjøretøy)

Avgjørelse FinKN 2025-1078

3.11.2025

Trafikkforsikringsforeningen (Gebyr)

Gebyr for uforsikret motorvogn

Grunnlag for gebyrileggelse – tredøgnstristen – disp.

Klager leverte salgsmelding for eierskifte den 2.8.24. Kjøretøyet ble forsikret 5.8.24. Gebyret ble ilagt den 5.8.24 for perioden fra og med 2.8.24 til og med 4.8.24. Klager var uenig i gebyrileggelsen og viste til at når kjøretøyet ble overtatt fredag ettermiddag og forsikret påfølgende mandag, var dette innenfor tre dager. Videre viste klager til at forsikringsforetaket var stengt da bilen ble omregistrert. Klager mente også at informasjonen som ble gitt fra Statens Vegvesen var at kjøretøyet må forsikres innen tre dager for å unngå gebyr, og at det ikke stod noe om at registreringsdato regnes som første dag, slik Trafikkforsikringsforeningen praktiserte det. Nemnda kom til at gebyret var korrekt ilagt, og at det ikke var grunnlag for dispensasjon fra gebyrplikten.

GEBYRETS STØRRELSE: 2.8.24 - 4.8.24

Saksfremstilling

Klager ble 5.8.24 ilagt gebyr for uforsikret motorvogn. Gebyret ble ilagt for perioden fra og med 2.8.24 til og med 4.8.24.

Det fremgår av TFFAuto at vedtaksdatoen for salgsmeldingen vedrørende eierskifte av kjøretøyet var den 2.8.24. Videre fremgår det av TFFAuto at kjøretøyet ble forsikret 5.8.24.

Trafikkforsikringsforeningen varslet klager elektronisk om at kjøretøyet var uforsikret på SMS og e-post 2.8.24.

Klager påklaget gebyrileggelsen 4.3.25. I klagen ble det blant annet vist til at grunnlaget for gebyret ikke samsvarer med informasjonen klager mottok fra Statens Vegvesen i forbindelse med omregistrering av kjøretøyet.

Trafikkforsikringsforeningen opprettholdt gebyrileggelsen.

Klager anfører i det vesentlige at det ikke er grunnlag for å ilagge gebyr. Klager mener at informasjonen som gis av Statens Vegvesen ved elektronisk omregistrering ikke samsvarer med TFF sin praksis. Hos Statens Vegvesen informeres man om at kjøretøy må forsikres innen tre dager for å unngå gebyr. Det står ingenting om at registreringsdato er dag én, eller at gjeldende forsikring termineres dagen før elektronisk omregistrering gjennomføres. Ved omregistrering på en fredag ettermiddag er innen tre dager påfølgende mandag. Kjøretøyet ble registrert fredag ettermiddag, kontoret til forsikringsselskapet var akkurat stengt, og forsikringen ble tegnet påfølgende mandag – altså innen tre dager. Når det ikke er samsvar mellom informasjonen mottatt fra Statens Vegvesen ved omregistrering og Trafikkforsikringsforeningen sin praksis, er det ikke grunnlag for å ilagge gebyr.

Klager har videre vist til at Trafikksforsikringsforeningen utøver regelverket på en annen måte enn hva Statens Vegvesen informerer om, noe som i praksis innebærer at forsikring må tegnes innen to dager etter omregistrering. Det er Statens Vegvesen man må forholde seg til ved omregistrering, og de oppgir tre dager. Trafikksforsikringsforeningen opplyste ikke i sitt varsel at forsikring må tegnes innen to dager.

Trafikksforsikringsforeningen opprettholder gebyrileggelsen. Trafikksforsikringsforeningen anfører at klager ble eier av kjøretøyet 2.8.24 og dermed oppstod forsikringsbehovet denne datoen. Forsikringsbehovet og fristen begynner å løpe fra og med vedtaksdato. Det vil si at fristen på tre døgn regnes fra og med den 2.8.24 som var da klager ble eier av kjøretøyet, og til og med 4.8.24. Slik Trafikksforsikringsforeningen tolker forskriftens ordlyd regnes fristen for å tegne forsikring fra og med dato for når klager ble eier, således vedtaksdato for når salgsmelding ble behandlet av Statens Vegvesen. Videre regnes gebyret per påbegynte døgn. Det differensieres altså ikke mellom virkedager og helg, og omfatter følgelig alle døgn, jf. bestemmelsens ordlyd.

Sekretariatets konklusjon:

Sekretariatet kom i sin vurdering til at gebyret var korrekt ilagt og at det ikke var grunnlag for å gi dispensasjon for det ilagte gebyret:

Vilkårene for gebyrileggelse

Du har anført at det ikke står noe om at registreringsdato er dag én, eller at gjeldende forsikring termineres dagen før elektronisk omregistrering gjennomføres, og at ved å registrere på en fredag ettermiddag er innen tre dager påfølgende mandag.

Når det gjelder tidligere eiers forsikring følger det av bilansvarslova § 17 a jf. gebyrforskriften § 4 annet ledd, at ved eierskifte av motorvogn skal gebyr betales selv om ny eier er dekket av tidligere eiers forsikring etter fal. § 7-2.

Bilansvarslova § 17 jf. gebyrforskriften § 4 legger et sterkt økonomisk press på ny eier til å tegne egen forsikring ved å sette en kort tidsfrist, se uttalelser vedrørende dette i Finansklagenemnda Skade avgjørelse **FinKN 2018-679**. At gebyrplikten gjelder selv om ny eier er dekket gjennom tidligere eiers forsikring ved ulykke, skal følgelig bidra til å motivere den nye eieren til å tegne forsikring ved eierskiftet, se. Prop.1 LS (2017-2018) Skatter, avgifter og toll 2018 pkt. 15.10.

Ved ulykke vil ny eier være forsikret gjennom forrige eiers forsikring etter fal. § 7-2, men ny eier er ikke fritatt for forsikringsplikt og gebyransvar etter bilansvarsloven § 17a første ledd, jf. gebyrforskriften § 4 annet ledd. Du ville derfor ikke ha vært fritatt gebyrplikt til tross for at tidligere eiers forsikring fortsatt hadde vært gjeldende i perioden.

Etter bilansvarslova § 15 første punktum skal alle registreringspliktige kjøretøy være forsikret. Dersom forsikringsplikten ikke overholdes, skal Trafikksforsikringsforeningen ilegge eieren av kjøretøyet et gebyr, se bilansvarsloven § 17a. Gebyret skal ilegges på bakgrunn av antall døgn kjøretøyet har vært uforsikret, se forskrift om gebyr for uforsikret motorvogn mv. (heretter omtalt som gebyrforskriften) §§ 4 og 5.

Av gebyrforskriften § 4 fremgår det videre at:

Ny eier som ikke har tegnet egen forsikring, skal betale gebyr for hvert påbegynte døgn **fra og med datoen for vedtak om eierskifte**, med mindre ny eier har tegnet forsikring innen **tre døgn fra og med vedtaksdatoen**. [vår utheving]

Vedtaksdatoen er datoen når en salgsmelding på papir blir registrert i Motorvognregisteret eller når kjøper signerer en elektronisk salgsmelding. Fordi forsikringsplikten oppstår fra og med datoen for vedtak om eierskifte, så er det vedtaksdatoen som er avgjørende for når forsikringsplikten oppstår og tredøgnfristen begynner å løpe.

Finansklagenemnda Skade (TFF Gebyr) har i avgjørelse **FinKN 2019-813** lagt til grunn at ordlyden i gebyrforskriften § 4 taler om påbegynte døgn der vedtaksdatoen medregnes, altså fra og med kl. 00.00, den dagen da du godtok salgsmeldingen. Videre følger det av flere nemndsavgjørelser at lørdager og helligdager inngår i fristberegningen se bl.a. **FinKN 2019-814** og **2022-837**.

Ifølge TFFAuto ble salgsmelding godtatt fredag den 2.8.24, og fristen for å tegne forsikring begynte dermed å løpe fra og med denne datoen. Det vil si at fredag den 2.8.24 utgjorde det første døgnet i fristberegningen. Lørdag den 3.8.24 utgjorde det andre døgnet, og søndag 4.8.24 utgjorde det tredje og siste døgnet. I ditt tilfelle ble forsikringsavtalen først tegnet 5.8.24. Dette var etter at fristen utløp.

I gebyrforskriften § 4 annet ledd fremgår det at gebyret skal betales for hvert påbegynte døgnet «fra og med datoen for vedtak om eierskifte». Dersom fristen er oversittet, skal altså alle dagene inkludert vedtaksdato regnes med i gebyrileggelsen.

Gebyrileggelsen for perioden fra og med 2.8.24 til og med 4.8.24 fremstår som korrekt ilagt etter forskriften §§ 4 og 5. Slik saken er opplyst har også Trafikkforsikringsforeningen varslet og ilagt gebyret i tråd med gebyrforskriften §§ 6 og 7.

Vilkårene for dispensasjon (hel eller delvis ettergivelse av gebyret)

Spørsmålet blir etter dette om det er forhold i denne saken som gir grunnlag for dispensasjon fra gebyrplikten.

Når vilkårene for gebyrileggelse er oppfylt, må gebyret som utgangspunkt betales. Etter bilansvarslova § 17 a annet ledd, jf. gebyrforskriften § 9 kan gebyret imidlertid ettergis helt eller delvis dersom unnlatelsen av å tegne ansvarsforsikring må regnes som «unnskyldelig som følge av forhold utenfor den ansvarliges kontroll».

Det fremgår av forarbeidene til lovbestemmelsen (Prop. 1 LS (2017-2018) Skatter, avgifter og toll 2018 pkt.15.10) at den forsikringspliktige er ansvarlig for alle forhold innenfor egen «kontrollsfære», uavhengig av om vedkommende er noe å bebreide. Videre fremgår det at:

Kontrollerbare er forhold som den ansvarlige har kunnet påvirke. Det samme må gjelde for ny eier som ikke selv har tegnet forsikring ved kjøpet. Departementet legger til grunn at dispensasjonsfullmakten skal praktiseres strengt, og at bevisbyrden for at det foreligger et forhold utenfor den ansvarliges kontroll, må ligge på søkeren. **Forsikringsselskapenes døgnåpne tilbud innebærer at det normalt kan tegnes forsikring når som helst.** [vår utheving].

Som det klare utgangspunkt stilles det derfor strenge krav til den som går til anskaffelse av et kjøretøy. Nemnda har i flere avgjørelser pekt på at kjøper på forhånd plikter å orientere seg om hvilke regler som gjelder, jf. blant annet avgjørelse **FinKN 2019-812**. Nemnda har uttalt at det skal svært mye til for at rettsvillfarelse, altså manglende kjennskap til reglene eller hvordan de skal forstås, kan gi grunnlag for dispensasjon. At du mener ordlyden fra Statens Vegvesen ikke samsvarer med TFF sin praksis, kan derfor ikke føre frem.

Dersom du var usikker på når fristen for å tegne forsikring utløp, kunne du tatt kontakt med Statens vegvesen eller Trafikkforsikringsforeningen. Vi bemerker i den anledning at Trafikkforsikringsforeningen varslet deg elektronisk den 2.8.24, noe som må ha gitt deg en særlig oppfordring til å undersøke regelverket nærmere, og overholde forsikringsplikten. Alternativt kunne du, ved tvil om hvordan regelverket skulle forstås, søkt informasjon i primærkilden, altså gebyrforskriften. Dette la nemnda til grunn som et alternativ i **FinKN 2021-1224**.

Dersom du hadde hatt kjennskap til at fristen begynte å løpe allerede fra og med dato for eierskifte, kunne du ha tegnet forsikring den 2.8.24, 3.8.24 eller 4.8.24. Flere forsikringsforetak har digitale løsninger som gjør at det er mulig å tegne forsikring når som helst, også i helger eller på helligdager. Dette ble som nevnt også lagt til grunn i forarbeidene, som vist til over. Dersom ditt foretrukne forsikringsforetak ikke tilbød slike løsninger, kunne du ha tegnet forsikring i et annet foretak. Nemnda har i en rekke saker (se bl.a. **FinKN 2019-812**) uttalt at:

Det er opp til den enkelte å innrette seg slik at man unngår uheldige konsekvenser som følge av at enkelte forsikringsselskaper ikke har nettbaserte løsninger som er åpne døgnet rundt, gjennom hele året. Velger man et selskap som ikke har slike løsninger, er det et valg man selv gjør, og som eventuelt kan føre til slike konsekvenser som i dette tilfellet.

Som et siste alternativ kunne du ha ventet med å godkjenne salgsmeldingen til et tidspunkt du var sikker på at du ville overholde fristen.

Dersom man har handlingsalternativer for å unngå gebyr, vil det ikke være grunnlag for å dispensere for noen del av det ilagte gebyret, jf. eksempelvis **FinKN 2022-128**. I slike tilfeller ligger det å overholde forsikringsplikten innenfor den ansvarliges kontroll. Siden du ved å forholde deg annerledes ville kunnet

overholdt forsikringsplikten, er det ikke grunnlag for å ettergi gebyret.

I tråd med nemndspraksis er det derfor sekretariatets vurdering at det ikke er grunnlag for å gi dispensasjon for gebyret etter bilansvarsloven § 17 a annet ledd, jf. gebyrforskriften § 9.

Problemstillingen for nemnda

Spørsmålet til nemnda er om gebyret er korrekt ilagt og om det er grunnlag for å gi dispensasjon.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Når det gjelder spørsmålet om gebyret er korrekt ilagt, er nemnda enig med sekretariatet i både begrunnelse og resultat og nøyer seg derfor med å vise til det sekretariatet skriver om dette i sin avgjørelse.

Spørsmålet blir da om det er grunnlag for å dispensere fra det ilagte gebyret.

I forarbeidene til bestemmelsen (Prop. 1 LS (2017-2018) side 202) uttaler Finansdepartementet blant annet følgende om dispensasjonsregelen:

Den forsikringspliktige vil i forhold til gebyret og forsikringsplikten være ansvarlig for alle forhold innenfor sin «kontrollsfære», uavhengig av om vedkommende kan bebreides for disse forholdene. Kontrollerbare er forhold som den ansvarlige har kunnet påvirke. Det samme må gjelde for ny eier som ikke selv har tegnet forsikring ved kjøpet. Departementet legger til grunn at dispensasjonsfullmakten skal praktiseres strengt, og at bevisbyrden for at det foreligger et forhold utenfor den ansvarliges kontroll, må ligge på søkeren. Forsikringsselskapenes døgnåpne tilbud innebærer at det normalt kan tegnes forsikring når som helst.

Klager har lagt frem kopi av en skjermdump som han mottok da han sendte inn salgsmeldingen. Under henvisning til teksten i skjermdumpen har han anført at saken, etter hans mening, gjelder «det faktum at en ansvarlig offentlig instans, i dette tilfellet Statens vegvesen, informerer om hva som må gjøres videre vedrørende forsikring av omregistrert kjøretøy. Her ble det informert om at forsikring må tegnes innen 3 dager, som jeg har gjort.»

Slik nemnda forstår dette, mener klager at han må kunne stole på det som skrives av Statens vegvesen i forbindelse med elektronisk omregistrering av kjøretøy. Når denne informasjonen viser seg å være feil, må han sies å ha vært i unnskyldelig villfarelse og må fritas for det ilagte gebyret.

Rettsvillfarelse, eller kanskje bedre rettsuvitenhet, er den rettslige betegnelsen på manglende eller mangelfull kunnskap om rettslige spørsmål eller forhold; manglende kunnskap om regelens eksistens eller uriktig forståelse av regelens innhold. I vår sak synes det å dreie seg om det siste, manglende kunnskap om innholdet i gebyrforskriften § 4 andre ledd som gir gebyrfritak dersom han eller hun har «tegnet forsikring innen tre døgn fra og med vedtaksdatoen.»

Rettsuvitenhet er mest praktisk som unnskyldningsgrunn i strafferetten, se nå straffeloven av 2005 § 26. Slik uvitenhet påberopes imidlertid av og til også i sivilretten, og nemnda har i tidligere avgjørelser kommet til at rettsuvitenhet faller inn under dispensasjonsregelen, jf. forarbeidenes uttalelse, gjengitt ovenfor, som gjentatte ganger snakker om «forhold», men terskelen for å oppnå fritak er høy.

I Rt-1979-492, som gjaldt krav om erstatning for tapt reinbeite etter oppføring og drift av forsvarsanlegg på Finnmarksvidda, uttalte førstvoterende følgende i tilknytning til foreldelsesloven § 9 på side 497:

Tungtveiende hensyn taler for at man viser stor varsomhet med å godta rettsuvitenhet som unnskyldningsgrunn. Det kan således ikke være tale om i alminnelighet å godta at skadelidte har vært ukjent med ansvarsregler eller ansett det usikkert om et erstatningssøksmål kunne gjøres gjeldende mot skadevolderen.

I Rt-2008-1665, som gjaldt foreldelse av krav om tilbakebetaling av for mye innbetalt merverdiavgift, uttaler retten i avsnitt 36 at rettsuvitenhet kan anses for å være unnskyldelig «dersom det dreier seg om spesialregler som er lite kjent, eller som befinner seg på et område som ligger utenfor fordringshaverens eget. Er loven klar, taler dette mot tilleggsfrist.»

Lover og forskrifter kunngjøres etter egne prosedyrer. De er skriftlige og lett tilgjengelige for enhver som har behov for å sette seg inn i dem. Dersom rettsuvitenhet skulle kunne brukes som unnskyldningsgrunn i noen utstrekning, ville det undergrave tilliten til Stortinget og sentrale statsinstitusjoner. Tungtveiende hensyn gjør med andre ord at man må vise «stor varsomhet» med å godta rettsuvitenhet som grunnlag for å fritta for gebyr som er ilagt for manglende tegning av forsikring av kjøretøy.

Gebyrordningen ble innført 1. mars 2018 etter å ha vært kunngjort på vanlig måte og omtalt gjentatte ganger i de fleste media. Gebyrforskriften § 4 andre ledd ble endret med virkning fra og med 1. september 2018. Endringen innebar en presisering, idet både begynnelsen og avslutningen av tre dagers perioden ble endret fra datoen for «eierskifte» til det mer presise datoen for «vedtak om eierskifte».

Regelen i gebyrforskriften § 4 andre ledd er en helt sentral regel ved salg/kjøp av kjøretøy. Regelen er ikke til å misforstå etter presiseringen og har vært praktisert i mer enn syv år. Teksten i det fremlagte skjermdumpet lyder slik for den delen som er aktuell her:

Hvis kjøretøyet er registrert og forsikringspliktig må kjøper opprette forsikring innen 3 dager for å unngå gebyr.

Ordet «innen» betyr i vanlig norsk språkforståelse «i løpet av». Teksten kunne vært mer presis, men dersom klager, som i dette tilfellet var kjøper, var i tvil om kjøpsdagen skulle regnes med, kunne han enkelt gått til Statens vegvesens elektroniske side om godkjenning av salgsmelding hvor det blant annet står følgende:

Har du ikke forsikring innen tre dager fra og med vedtaksdatoen, vil du få **gebyr for hver dag kjøretøyet er uforsikret.**

Trafikkforsikringsforeningen har i saken lagt frem en oversikt som viser at foreningen varslet klager den 2. august 2024, samme dag som kjøpet fant sted, både på e-post og med sms. Foreningen har på forespørsel fra nemnda lagt frem kopi av innholdet i meldingene. I begge meldingene er det gitt flere relevante opplysninger. I begge skriver Trafikkforsikringsforeningen «at det påløper gebyr for hvert døgn så lenge motorvognen er uforsikret.» Det er videre vist til foreningen, Statens vegvesen eller www.tff.no dersom man ønsker ytterligere opplysninger.

Nemndas avgjørelser gjøres offentlig kjent gjennom kunngjøring og ligger lett tilgjengelig for alle under Finansklagenemndas fane. Et enkelt søk her ville vist at fristen på tre døgn for å tegne ny forsikring løper fra og med vedtaksdatoen og to dager fremover, og at lørdager, søndager og helligdager inngår i fristen.

Klagers har kun henholdt seg til den fremlagte skjermdumpen og har valgt å stole på at hans egen forståelse av det som står i skjermdumpen, er korrekt. Slik nemnda ser det, må han selv ta risikoen for at forståelsen er riktig og ta ansvaret i form av å betale gebyret når det viser seg at hans forståelse er uriktig.

Nemnda er etter dette kommet til at det ikke er grunnlag for dispensasjon, og klager plikter derfor å betale det ilagte gebyret.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Trafikkforsikringsforeningen gis medhold.

Ved behandlingen deltok Rune Jensen (leder), Trine Vøien (bransjerepresentant) og Berit Aamodt (forbrukerrepresentant)